

FORSKNINGSBERETNING

FRA

DANMARKS KUNSTBIBLIOTEK

2007

Forskningsstrategi

Det er Danmarks Kunstbiblioteks (DKBs) opgave at samle, bevare, registrere og formidle viden om arkitektur, billedkunst og kunsthistorie; som nationalt hovedfagbibliotek har DKB en særlig forpligtigelse med hensyn til dansk arkitektur og billedkunst.

Forskning udført ved DKB skal i hovedsigtet være til støtte for samlingsopbygningen og til gavn for institutionens målgrupper. Kvaliteten af det, der tilbydes lånere og besøgende, er nøje forbundet med kvaliteten af den forskning, der udføres i tilknytning til institutionen. Et forskningsbiblioteks registrering og formidling kan sidestilles med museernes registranter og kataloger. Her fremlægges resultaterne af en koordineret og videnskabeligt baseret indsats med hensyn til vedligehold, udbygning og registrering af institutionens samlinger.

Forskningsressourcer

Fastansatte

Til DKB var der i perioden tilknyttet 2 fuldtidsansatte seniorforskere, hver med 25 % forskningstid; hertil kommer den forskningstid, direktøren kan afse. Til institutionen har der i perioden herudover været tilknyttet to videnskabelige medarbejdere (halvandet årsværk). De er uden egen forskningstid, men indgår sammen med andre medarbejdere i institutionsprojekter.

Med godkendelse fra Kulturministeriet kunne direktøren i store dele ad dec.-jan. 2007-08 henlægge sin arbejdsplads til London.

Ph.d.-projekter

Sammen med Danmarks Biblioteksskole og med støtte i midler fra Kulturministeriets Forskningsfond har DKB haft cand. scient. bibl. Mikkel Christoffersen (ansat 1/8 2005) en tilknyttet ph.d. studerende inden for et projekt om beskrivelse og tilgængeliggørelse af visuelle ressourcer i kulturarvsinstitutioner. Kulturministeriets Forskningsfond bevilgede i 2007 midler til et nyt samfinansieret ph.d. projekt. Det er aftalt, at uddannelsesforløbet skal deles med Aarhus Universitet.

Forskningsberetning 2007

Beretningen har tre hovedafsnit:

- institutionens egne forskningsprojekter
- en række tværinstitutionelle projekter
- medarbejdernes individuelle projekter
- gæstemedarbejderes projekter 1999-2003

I. DKBs EGNE FORSKNINGSPROJEKTER

Følgende fire projekter, der bygger på et samarbejde mellem DKBs bibliotekarer, forskere og videnskabeligt ansatte, har som hovedsigte at forbedre og udvide adgangen til data, registranter og litteratur for forskere, uddannelsessøgende og institutioner i hele landet.

Alle fire projekter bidrager således til at udvide og berige Bibliotekets web-registrarer. Ved udgangen af 2006 er web-strukturen som nedenfor illustreret:

www.kunstbib.dk	
Danmarks Kunstbiblioteks online formidling af samlinger, registrarer og data	
Online kataloger:	{ Bøger og tidsskrifter [KUNST] Arkitekturtegninger [ARBI] Kunsthistorisk Billedarkiv [ARBI] Dias [DIAS]
Online bibliografi:	{ Dansk billedkunst og arkitektur [BDK] Bibliography of History of Art [BHA] adgang kun fra DKB
Online kunstnerleksika:	{ Weilbach Dansk Kunstnerleksikon (4. udg.) The Grove Dictionary of Art (via www.kunstbib.dk)

1. Sammenlægning af alle online katalogerne i en søgeflade.

2007 var præget af forarbejdet til en tilretning og sammenlægning af alle DKBs online kataloger i én fælles base, der gennem søgesystemet PRIMO vil give brugeren en lettere mulighed for at danne sig et samlet, adækvat overblik over relevante materialer i alle bibliotekets samlinger.

2. Den kunsthistoriske nationalbibliografi

DKB er ansvarlig for de nationale bidrag til to kunsthistoriske fagbibliografier:

For det første den kunst- og arkitekturhistoriske nationalbibliografi, Bibliografi over Dansk Kunst (BDK), som dækker litteratur på dansk og udenlandsk om dansk arkitektur og billedkunst samt kunsthåndværk og -industri.

For det andet de danske bidrag til den Getty-finansierede internationale kunsthistoriske bibliografi, *Bibliography of the History of Art* (BHA), hvortil der årligt indberettes et antal poster med engelske *abstracts*. Disse bidrag sikrer, at resultaterne af dansk-publicerede bidrag til arkitektur- og kunsthistorien bliver gjort synlige for den internationale forskning. BHA har i 2007 fra DKB modtaget 113 referencer og engelsksprogede *abstracts*.

BDK basen med litteratur om dansk billedkunst og arkitektur blev i 2001 gjort tilgængelig på internet adressen www.kunstbib.dk. I 2003 er basen med støtte i en bevilling fra DEF, Danmarks Elektroniske Forskningsbibliotek, blevet udvidet bagud, så den med i alt ca. 47.000 poster nu dækker hele den relevante litteratur fra ca. 1933 til i dag. I 2004 fortsatte udvidelsen med en retrokonvertering af den trykte standardbibliografi fra 1935, Merete Bodelsen og Aage Marcus, *Dansk kunsthistorisk Bibliografi* (Kbh. 1935), så at basen primo 2005 omfatter den væsentligste litteratur om dansk billedkunst og arkitektur publiceret fra sidst i 1600-tallet til i dag. Basen ajourføres løbende. For 2007 er der indgået 454 referencer.

3. Kunstner-signaturindeks

Projektet sigter på at opbygge en database i Bibliotekets web over signaturer af danske billedkunstnere. Det bygger på en stor, allerede eksisterende samling af aftegninger, som er indsamlet af bibliotekar Orla Pedersen, og som i 2004-6 er blevet udvidet betydeligt med materiale fra Weilbachs Arkiv, fra Kunsthistorisk Billedarkiv samt fra samlingen af arkitekturtegninger. Orla Pedersen har i samarbejde med kolleger ligeledes stået for forberedelsen af digitaliseringen af hele samlingen, så det bliver muligt at søge på både kunstnernavne og på de initialer, som kunstnersignaturer ofte er forkortet til. Herudover planlægges det at supplere med nogle få oplysninger om kunstnerne samt en afbildning af signaturerne.

Projektet er i 2007 forsat. En række forhold omkring COPYDAN og Datatilsynet er med bistand fra Kammeradvokaten blevet afklaret. Der er designet en database og indscanningen af de ca. 10.000 signaturer er afsluttet og der er efter aftale med Datatilsynet sendt ca. 7.500 breve ud til enkelte kunstnere, der skulle orienteres om projektet og give tilsagn til at deltage.

4. Boghistorie

Projektet er på grund af manglende midler indtil videre sat i bero.

II. TVÆRINSTITUTIONELLE FORSKNINGSPROJEKTER

Følgende projekter gennemføres i et samarbejde med andre institutioner.

1. Ph.d.- projekter

DKB deler indtil medio 2008 et ph.d-projekt med Danmarks Biblioteksskole (påbegyndt 1/8 2005). I 2007 opnåedes der bevilling til et nyt fælles ph.d. projekt med Afdeling for Kunsthistorie, Aarhus Universitet.

2. Weilbachs arkiv

I 1999 indgik DKB og Den selvejende institution Weilbachs Kunstnerleksikon og Arkiv en aftale om at udvide samarbejdet med henblik på en placering af Arkivet i Bibliotekets lokaler. Det var den fælles opfattelse, at en sådan placering ville berige det fælles forskningsmiljø og forbedre offentlighedens adgang til Arkivets materialer. Besøgsantallet i studiesalen på Charlottenborg ligger fortsat langt højere end i Arkivets mange år i Nivå. Arkivets materiale indgår i den ovenfor omtalte kunstnersignaturbase. En online registrering af arkivalierne er i 2007 fortsat.

3. Udstilling om arkitekten Kaare Klint

Samlingen af Arkitekturtegninger planlægger sammen med Kunstindustrimuseet en udstilling om arkitekten Kaare Klint (1888-1954).

Med henblik på at forberede udstillingen har DKB og Kunstindustrimuseet aftalt at dele udgifterne ved en projektansættelse (hver i tre måneder) af arkitekt Gorm Harkær, der er den førende kender af Klints produktion. Herudover er der til støtte for Gorm Harkærs arbejde bevilget midler fra Bergiafonden. Gorm Harkærs værk om Klint foreligger som afsluttet manuskript. Efter et skift i udgiver forudses dets udgivelse nu at ske i 2009.

4. Samlet registrering af kunstværker i Det kgl. danske Kunstakademis samlinger nu tilgængelig i Kunst Index Danmark.

I forlængelse af en tidligere gennemført registrering af malerier i Kunstakademiets samlinger er der i 2006 i samarbejde med Akademiraadet gennemført en registrering af alle samlingernes øvrige dele (ca. 200 tegninger, skulpturer, grafik og medaljer), således at der nu er etableret en komplet, forskningsbaseret og online registrant, som i 2007 blev offentligt tilgængelig, da Kulturarvsstyrelsen åbnede det nye Kunst Index Danmark. Registreringen er gennemført af mag. art. Cecil Haarder på basis af optegnelser udført af bibliotekets tidligere souschef, mag. art. Emma Salling, der også har bistået med faglig rådgivning med hensyn til opgaven.

III. INDIVIDUEL FORSKNING

Med hensyn til vægtningen mellem fælles og individuel forskning er det til DKBs fordel, at de ansattes individuelle forskning spænder fra antikken til nutidskunsten. Gennem denne spredning sikres en ligelig kompetence-fordeling i fagreferencen og bogvalget. Den individuelle forskningstid fastholder de ansattes direkte tilknytning til centrale dele af de faglige miljøer, som DKB betjener. Og de til institutionen knyttede projekter udvider kendskabet til væsentlige dele af samlingerne.

Videnskabelig medarbejder mag. art. Anneli Fuchs

Faglige hverv:

Medlem af det fagkyndige udvalg ved seniorforskerbedømmelse af en ansat på Statens Museum for Kunst

Publikationer 2007:

”Information – kommunikation – transformation”, i: *Kunst som idé. Konceptuelt fotografi i Danmark 1965-1979*, udstillingskatalog, Det Nationale Fotomuseum 2007

”150 år – En oversigt”, i: *Charlottenborg Forårsudstilling 150 år*, København 2007

Igangværende arbejde:

En større videnskabelig artikel om kunsthistorikeren Philip Weilbachs skystudier og bidrag til dansk meteorologi.

Projektet “Kilder til belysning af dansk kunst i det 20. århundrede” (s.m. mag.art, ekstern lektor Søren Houmann)

Med støtte fra Novo Nordisk Fonden (til aflønning af en studentemedarbejder) går projektet ud på at identificere og fremdrage væsentlige tekster af danske kunstnere, kritikere og kunsthistorikere fra danske tidsskrifter, udstillingskataloger m.v. I første omgang skal materialet indgå i et studiearkiv, men tanken er på sigt, at der skal udgives en kritisk, kommenteret antologi på basis af det indsamlede materiale, enten i bogform eller digitalt.

direktør, dr. phil. & ph.d. Patrick Kragelund

Faglige hverv: censor ved Danmarks Biblioteksskole.
bedømmer og opponenter ved disputats på humanistisk Fakultet, Bergens Universitet.

Fører som medlem af Det danske Sprog- og Litteraturselskab tilsyn med et udgivelsesprojekt om dansk renæssancepoesi; har medvirket til udarbejdelsen af navnerogister til Sprog- og Litteraturselskabets udgave af Georg Zoegas breve.

Afsluttede projekter 2006

PK har i forbindelse med arbejdet på en bog og nogle artikler været på studie- og arbejdsophold i Venedig og London.

Har bidraget til en udstilling om et portræt i Ny Carlsberg Glyptotek af Agrippina den Yngre og til en udstilling om *Kongerækken i Kunsten* i anledning af Christiansborgs 100 års jubilæum med en redegørelse for Abildgaards Riddersal (publ. 4 og 10).

Igangværende forskningsprojekter:

Skriver på en bog med arbejdstitlen: *Historical Drama in Ancient Rome* (jfr. publ. 1; 6, 7 og 10).

Arbejder med henblik på en engelsk monografi på en serie "Nye Abildgaard-studier" (jfr. publ. 2; 3; 5, 9 og 11)

Publikationer 2007

1. "Agrippina's Revenge", in: M. Moltesen (ed.), *Agrippina Minor, Life and Afterlife* (Ny Carlsberg Glyptotek, Kbh. 2007), 27-43 (fagfællebedømt).
2. "The Bajocco in Copenhagen - by Juel, Fragonard, Vincent or Abildgaard?", *SMK ARTJOURNAL 2006*, 50-57; 105-110 (fagfællebedømt).
3. M. Thaulov et al. (ed.) "Kongemagt, helstat og oplysning" i: *Kongerækken i kunsten* (Kbh. 2007) 30-40.

Arbejder under udgivelse:

4. "Roman Inscriptions from Ferrara, Mazara and Nîsmes in the papers of Børge Thorlacius (1775-1829)", *Classica & Mediaevalia* 59 (2008), ㉓-㉓ (fagfællebedømt).
5. "Abildgaard – filolog eller maler?", in: M. Herman Hansen (ed.), *Filologi og Humaniora*. Symposium i Videnskabernes Selskab i anledning af Det Filologisk-Historiske Samfunds 150-års-jubilæum (Kbh. 2008), 89-102 (fagfællebedømt).
6. "Senecan Tragedy - Back on Stage ?" in: J. Fitch (ed.), *Seneca - Oxford Readings in Classical Studies* (Oxford 2008) ㉓-㉓ (fagfællebedømt).

7. "The *Octavia* and Renaissance Tragedy, from Trissino to Shakespeare". (mss. 70 pages); udgives i *Classica & Mediaevalia* 60 (2009) (fagfællebedømt).
8. "Popes, Kings and the Medici in the 18th Century *Fasti* in the *Palazzo Mocenigo di S. Stae* in Venice"; mss 21 pages; udgives i *Journal of the History of Collections*, Oxford University Press i 2009 (fagfællebedømt).
9. "Abildgaard, Füssli and the First Shakespeare Paintings outside Britain"; mss 21 pages; sendt til udgivelse i fagfællebedømt udenlandsk tidsskrift.
10. "The Temple and Birthplace of Diva Poppaea"; mss 22 pages; sendt til udgivelse i fagfællebedømt udenlandsk tidsskrift.
11. "Fra Abildgaards værksted. En genopdaget rumudsmykning af Tiarko Meyer Cramer"; to be published in *Meddelelser fra Thorvaldsens Museum* 2007

Seniorforsker, mag. art. Alena Marchwinski

Forskningsprojekt

Mødet med den Anden som motiv i dansk malerkunst 1820-1870. Jfr. "Forskningsberetning 2006".

Takket være økonomisk støtte fra Ny Carlsbergfondet, Højesteretssagfører C.L. Davids Legat for Slægt og Venner og Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation afsluttes projektet med en kunsthistorisk monografi "Mødet med den Anden. Et motiv i dansk kunst fra Wilhelm Bendz til L.A. Schou", der udkommer på Museum Tusulanums Forlag i begyndelsen af 2009.. Monografien bliver på 155 sider plus 37 illustrationer .

Publikationer i tilknytning til projektet

"Encounter with the Other: Wilhelm Bendz' A Sculptor (Christen Christensen) Working from the Life in his Studio", *Statens Museum for Kunst Journal* (2000) 82-92.

"Mødet med det Andet. Christen Købkes *Parti af Afstøbningssamlingen på Charlottenborg*", *Kunst og Kultur* (2002, 3) 167-176.

"Den orientalske Anden. Maleren Niels Simonsens *En arabisk familie i ørkenen*", *Kritik*, 162-163 (2003) 130-140.

"Den Andens Ansigt. L.A. Schous *Kludesamleren*", *Kritik* 175 (2005) 54-64

Arbejde under udgivelse

"Kunsten og døden - fra skyggetegningen til den subversive død", i: *Memento mori - døden i Danmark i tværfagligt lys*, M. Hviid Jacobsen og M. Haakonsen (red.). Syddansk Universitets Forlag 2008.

Seniorforsker, mag. art. Claus M. Smidt

Forskningsprojekter

I forbindelse med bygningskulturens dag i september 2005 publiceredes i samarbejde med arkitekt MAA, ph.d. Ola Wedebrunn *Modernismens Huse*. Projektet viderebearbejdes med henblik på en større publikation, der udgives af Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck med CMS som eneforfatter.

Dansk arkitektur i 1000 år. Et stort oversigtsværk i to bind, som Gyldendals Forlag har tænkt sig at publicere med CMS som eneforfatter. (fortsat arbejde med projektet)

Publikationer 2007

1. *Moltkes Palæ. Fra Gyldenløves lille Palæ til Haandværkerforeningen*. Haandværkerforeningen i København. Kbh. 2007 (medforfatter: Mette Winge)
2. Genopbygningen efter bombardementet 1807, i (ed. Rasmus Glenthøj & Jens Rahbek Rasmussen) *Det venskabelige bombardement*, København 2007, p. 163-178.
3. 1754-1779. I den gode smags tjeneste; 1779-1804. Stil og natur; 1804-1829. Fugl Fønix; i *Dansk arkitektur siden 1754*, Kbh. 2007 (genoptryk af publikation fra 2004)
4. Louisiana and the Elm House; i *Modern Baltic Heritage: Small House. Docomomo Denmark, Estonia, Finland, Norway, Sweden*, Museum of Finnish Architecture, Helsinki 2007, p. 20-21.

Arbejder under udgivelse:

"Frederik VII og grevinde Louise Danners gravmæler" i: Karin Kryger (ed.): *Danske kongegrave*, Selskabet til Udgivelse af danske Mindesmærker I-III.

Strandvejen her og nu (arbejdstitel) I-II, Politikens Forlag (medforfatter: Bolette Bramsen)

Ph.d –stipendiat, cand. mag. Simon Ostenfeld Pedersen

Ph.d.-projekt med titlen:

Åndens Katedraler

- Om det danske kunstmuseums betydning og metamorfose belyst gennem dets arkitekturhistorie

Projektet er organiseret og finansieret i samarbejde mellem *Danmarks Kunstbibliotek, Aarhus Universitet* og *Kulturministeriet*.

Projektets formål er at belyse det danske kunstmuseums historiske betydning gennem dets arkitekturhistoriske udvikling. For en udførlig projektbeskrivelse, se Forskningsrapport 2004-2005 og 2006.

Projektets afslutning er blevet udsat.

Publikationer i 2007:

1) Temaudgivelse om museumsarkitektur i *Passepartout nr. 28*, Udkommer ultimo 2007.

2) "Offentlige institutioner - byens ansigt" i: *Sandbjerg XVII 2007*, Statens Byggeforskningsinstitut, 2007.

**Ph.d-stipendiat, cand.scient. bibl. Mikkel Christoffersen
(Ph.d. Projekt i fællesskab med Danmarks Biblioteksskole)**

Ph.d.-projekt med titlen:

"Visual Resources in Cultural Heritage Institutions."

Mit projekt omhandler kriterierne for beskrivelse og tilgængeliggørelse af visuelle ressourcer i kulturarvsinstitutioner og tager udgangspunkt i Danmarks Kunstbiblioteks Samlingen af Arkitekturtegninger. Analoge tegninger er unika og dækker et spektrum fra tekniske tegninger til ren kunst. Derfor udgør de et kompliceret materiale. Biblioteks- og informationsvidenskaben har enorm erfaring med bibliografisk beskrivelse af tekstuelle ressourcer, men billedmedier synes at være en kæp i hjulet på mange af dens konventionelle rationaler. Følgelig må det afklares, hvori kriterierne for materialets beskrivelse overhovedet består. Strategien er at undersøge tre af tegningernes kontekstuelle forhold; konteksten for deres skabelse, konteksten for deres indsamling og konteksten for deres brug.

2006-2007:

Aktiviteter:

- Strategisk samarbejde med Center for Designforskning påbegyndt
- Påbegyndt etableringen af skandinavisk/baltisk afdeling af ISKO (International Society for Knowledge Organisation)

Formidling:

- Christoffersen M. Visuelle ressourcer i kulturarvsinstitutioner. In: Emerek L, Christensen B. *Forskning i Biblioteker*. København : Danmarks Biblioteksskole, 2007